

εἰς ἀρχαῖον αὐστηρόν τινα ῥυθμόν, εἶναι ἡ ἰσχυρότερα ἐκφρασις ψυχῆς μετεωριζομένης διὰ τῆς σκέψεως, καὶ ἀντλούσης δύναμιν ἐκ τῆς ἠθικῆς ἰσχύος μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς φαντασίας. Ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ ποιητοῦ ἡμῶν εἶναι φιλόσοφος μᾶλλον ἢ ποιητικὸς ἐνθουσιασμός. Ἄλλ' ὅποια ποίησις εἰς τὰ καθέκαστα καὶ πόσον ἀνωτέρα τῆς τοῦ Δαβὶδ! Ὁ Κλεάνθης δὲν κατὰκρίπτει ὡς σκώληξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁμιλεῖ ὡς υἱὸς πρὸς πατέρα· ἡ στοργὴ αὐτοῦ εἶναι εὐκρινής καὶ τρυφερὰ, καὶ ὕμνων τὸν παντοδύναμον πατέρα πάντων, δὲν λησμονεῖ ὅτι καὶ αὐτὸς ἐπλάσθη, καθ' ὁμοίωσιν ἐκείνου. Ἡ πᾶσα καλλονὴ τοῦ ὕμνου ἐγκρατεῖται ἐν τῇ διαφορᾷ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ ὁμοιότητι, ὅπως ἰσχυρῶς ἐπίστασαν τινές. Ἄλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων ἀγαπῶμεν ἐν τῷ ὕμνῳ εἶσιν οἱ ἀκόλουθοι στίχοι:

Οὐδέ τι γίγνεται ἔργον ἐπὶ χθονί, σὺ δὲχαι, Δαίμων,
Ὅτε κατ' αἰθέριον θεῖον πόλον, οὐτ' ἐνὶ πόντῳ
Πλὴν ὅποσα φέρουσι κακοὶ σφετέρησιν ἀνοίαις.

Ἴσως ἡ περὶ Θεοῦ αὕτη ἐννοια ἀντιβιβάνει εἰς τὸν χριστιανικὸν ὀρισμὸν, καθ' ὃν ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐπιβλέπει, ἀντιβιβάνει καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τῶν στωϊκῶν, οἵτινες λέγουσιν ὅτι τὰ πάντα ἐφαρᾷ τὸ θεῖον. Ἄλλ' ἀρὰ γε δὲν εἶναι πολὺ εὐγενέστερον ἢ ἀποξενώμεν τὸν Θεὸν ἀπὸ παντὸς κακοῦ συμβαίνοντος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀνυψοῦντες αὐτὸν εἰς ὑπερτέραν περιωπὴν, καὶ μὴ δυσχνασχετοῦντες ἴσως διότι προβλέπων τὸ ἔγκλημα δὲν προλαμβάνει αὐτό; Καὶ ἂν εἶναι πιστὴ ἡ εἰκὼν τοῦ ἡλίου ἣν μετεχειρίζοντο πρὸς παράσχασιν τῆς παντεποπτείας αὐτοῦ, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ πέσῃ ἀκτίς εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ μὴ διασκεδάσῃ τὴν ἀγλὴν αὐτοῦ;

ΣΤ'.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Κλεάνθης. Ἀρελῆς καὶ ἀγαθὸς χαρακτῆρ, ἐφιλοσόφησε μᾶλλον διὰ τῆς καρδίας ἢ διὰ τοῦ νοῦς. Ἄλλ' ἡ φωνὴ τῆς καρδίας εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο κατώρθωσε κάλλιον παντὸς ἄλλου ἢ ἀνέυρη καὶ νὰ ὑμνήσῃ τὸ ὄν τὸ ὑπέρτατον. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι καὶ ζῶντα καὶ ἀποθνήσκοντα πολυειδίως ἐνέπαιζαν αὐτὸν καὶ ἐχλεύασαν· ἡ δὲ πατρίς αὐτοῦ Ἄσσοις ταχέως ἐλησμόνησε τὸν ἄνδρα, οὐ ἔνεκα περισσώθη τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲ μνημονεύεται ἡ Ἄσσοις εἰμὴ ἵνα προστεθῇ ἀμέσως, πατρίς τοῦ Κλεάνθου. Ἄλλ' ὅτε ἡ στωϊκὴ φιλοσοφία μεταφουτευθεῖσα εἰς Ῥώμην παρήγαγεν ἐκεῖ τοὺς ἀγλαωτέρους αὐτῆς κερπούς, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐλπίζοντο τὸν δευτέρου ἀρχηγὸν τῆς φιλοσοφίας ἐκείνης, ἥτις ἤδη μόνη συνεκράτει τὴν πανταχόθεν παραλύουσαν τῆς κοινωρίας, ἡ δὲ σύγκλητος ἀνήγαγεν εἰς τὸν Κλεάνθην ἐν τῇ εὐτελει αὐτοῦ πατρίδι ἀνδριάντα, ὅστις ἦτο προωρισμένος νὰ κη-

ρύττῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἔπαινον τὴν εὐταχθεῖ αὐτοῦ ἀρετὴν, τὴν σώφρονα μεγαλοφυΐαν, τὴν ὑψηπετέστατον εὐσέβειαν, τῶν ὁποίων ἀσθενῆ εἰκὼνα ἐπεχειρήσαμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ πραγματείᾳ.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΜΑΡΙΑ ΔΕ ΚΕΡΟΥΑΡ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φολιάδ. 435.)

Δ'.

Ἡ ἀσθένεια τῆς Μαρίας ὑπῆρξε δεινὴ καὶ μικρὰ, ὥστε ἀπηλπίσθησαν διὰ τὴν ζωὴν της· ἀλλ' ἡ νεότης ἐνίκησεν ἐπὶ τέλους τὸν θάνατον. Ἐνόσω δὲ διήρκει ὁ κίνδυνος ὁ Γρανλιε περιεποιήθη τὴν σύζυγόν του μὲ μέριμναν οὐδὲ στιγμὴν ἐλαττωθεῖσαν. Οὐδέποτε ἡ ἀσθενὴς ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ πλησίον της, πρόθυμον καὶ ἐν ταύτῳ διακριτικόν, μὴ ἐπιβαλλόμενον μὲν εἰς αὐτὴν, εὐρισκόμενον ὅμως πάντοτε παρόντα ὅτε ἦτο ἀναγκαστός. Ποτὲ οὔτε λέξις οὔτε βλέμμα ἀνευθύμισαν τὸ παρελθόν, ἀλλὰ ἀδιακόπως εἶχε τὸ πρόσωπον ἱλαρὸν καὶ τὸν λόγον φιλόφρονον.

Τασαύτη δὲ ἀφασίωσις δὲν ἀπετεινετο εἰς κερδίαν ἀγνώμονα· ἡ νέα συνεκινήθη βαθέως, διότι εἶχε τὴν ψυχὴν εὐγενῆ. Νύκτα τινὰ ἐξυπνήσασα μετὰ μακρὸν ὕπνον, εἶδε μετὰξὺ τοῦ ἀμυδροῦ φωτός τοῦ λύχνου τὸν Γρανλιε καθήμενον ἄγρυπνον εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, καὶ ἔχοντα τὸ ἦθος περισκεμμένον καὶ σοβαρὸν. Παρατηρήσασα δὲ αὐτὸν πολλὴν ὥραν μὲ αἰσθημα ζωηρᾶς εὐγνωμοσύνης:

— Κύριε δὲ Γρανλιε! εἶπε τέλος πάντων μὲ φωνὴν ἀσθεναστάτην.

Ἐκείνος δὲ ἐγερθεὶς ἔδραμε πρὸς αὐτήν.

— Κ. δὲ Γρανλιε, ἐπανελάθει ἡ Μαρία, κάθησε πλησίον μου.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθησε πλησίον τοῦ προσκεφαλαίου της:

— Εἶσαι καλὸς, προσέθηκεν ἡ Μαρία.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ νέος ἐσιώπα, ἐκείνη ἐπανελάθει:

— Ναι, εἶσαι καλὸς, κύριε δὲ Γρανλιε, ἔχεις εὐγενῆ καρδίαν. Ἀλλὰ διατί δὲν μὲ ἀφίνεις ἢ ἀποθάνω; διατί θέλεις νὰ ζήσω;

— Ὅτι ζήσῃς διὰ νὰ γίνῃς εὐτυχὴς, ἀπεκρίθη ὁ Κ. δὲ Γρανλιε.

— Εὐτυχὴς! ἐπεφώνησεν ἡ νέα. Διατί μὲ ὁμιλεῖς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; ἀφοῦ γνωρίζεις ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον εὐτυχία δι' ἐμὲ εἰς τὴν γῆν.

— Ὅτι ζήσῃς διὰ νὰ εὐτυχήσῃς, ἐπανελάθει ὁ εὐγενὴς. Εἶσαι ἀκόμη παιδί, προσέθηκεν εὐθὺς μὲ φωνὴν γλυκυτέραν καὶ τρυφερωτέραν. Μήπως ἤξεύ-

ρης τί σε περιμένει εἰς τὸ μέλλον; Ἐγὼ ἔχω καλὰς ἐλπίδας· εἰς τὴν ἡλικίαν σου δὲν ὑπάρχει δυστύχημα ἀνεπανόρθωτον. Ἔως καὶ ἐγὼ ἐλπίζω καὶ σὺ ἐγὼ σε ἐγγυῶμαι περὶ τῆς εὐτυχίας σου.

— Καὶ ποῖος θὰ μὲ ἐγγυηθῇ διὰ τὴν ἐδικὴν σου; ἀνέκραξεν ἡ Μαρία μετ' ἀπελπισίας.

— Μὴ φροντίζης δ' ἐμὲ, ἀπεκρίθη ὁ Γρανλιέ· ζῆσε καὶ θ' ἀπορήσης μίαν ἡμέραν ὅταν ἰδῆς πόσον εὐκόλῳ ἦτον ν' ἀπλοποιηθῶν αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας σήμερον εὐρίσκεις τόσον τρομεράς. Ἄφες εἰς ἐμὲ αὐτὴν τὴν φροντίδα.

— Τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς; ἠρώτησεν ἡ Μαρία μετ' ἤθους τεταραγμένον. Τί ἐλπίζεις; τί ἀπεφάσισες;

— Τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀποβλέπῃ τὴν εὐτυχίαν σου. Θὰ σ' ἐξηγήσω ὅλα ἀργότερα· τώρα εἶσαι παραπολὺ ἀδύνατος. Σε τὸ λέγω καὶ πάλιν, ἔχει ἐλπίδας, ἡ ζωὴ ἔχει διὰ σε ὥραϊας ἡμέρας.

— Δὲν μὲ ὀμιλεῖς ποτὲ παρὰ διὰ ἐμὲ, εἶπεν ἡ νέα ἀνησυχῶς· πλὴν σὺ, σὺ, κύριε τί θὰ κάμῃς; Δὲν ἀνησυχῶ διὰ τὴν ἐδικὴν μου ἀλλὰ διὰ τὴν ἐδικὴν σου τύχην.

— Φιλτάτη Μαρία, εἶπεν ὁ Γρανλιέ λαβὼν τὴν χεῖρά της, ἡ πολλὴ ὀμιλία σε ταράττει, τὸ αἷμα ἤρχισεν νὰ φλογίζεται καὶ ἡ δύσπνοια ν' αὐξάνῃ. Καθησύχασε καὶ ἀναπύσασου· πρόκειται μόνον νὰ ζήσης· διὰ τὰ ἄλλα ἐγὼ σε τὰ ἐγγυῶμαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

— Εἶπέ με μόνον ὅτι μὲ συγχωρεῖς.

— Νὰ σε συγχωρήσω; διὰ τί; ... ἠρώτησεν ὁ νέος ἀσπασθεὶς τὴν χεῖρά της.

Ἡ Μαρία ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὀμιλίαν, ἀλλ' ὁ Γρανλιέ τὴν ἐμπόδισε διὰ νέυματος. Μετ' ὀλίγον δὲ ἀπεκοιμήθη ἔχουσα τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς τοῦ συζύγου της, ὅστις ἔμεινε πλησίον της δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Τίς δύνεται νὰ εἶπῃ τί διέτρεχε κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας νύκτας ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νέου;

Ὀλόκληρον καὶ περιπλέον μῆνα ἡ Μαρία ἔκειτο εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Εἶναι δὲ ἀληθές ὅτι ἡ νεότης συνετέλεσεν ὀλιγώτερον εἰς τὸ νὰ τὴν σώσῃ ἢ αἱ περιποιήσεις τοῦ συζύγου καὶ τοῦ πατρὸς της. Ἡ στοργὴ τῶν δύο τούτων τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ θανάτου.

Ἀλλ' ἡ ἀναρρώσις ὑπῆρξε μακροτέρα τοῦ κινδύνου· πλὴν αἱ ἡμέραι τῆς ἀναρρώσεως εἶναι ὠραῖαι καὶ μελαγχολικαὶ ὡς τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου. Εἶναι καλὸν ν' ἀσθενήσῃ τις μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δοκιμάσῃ αὐτὰς, διότι εἶναι βεβαίως μία τῶν γλυκυτέρων καταστάσεων τὰς ὁποίας γνωρίζομεν. Ἡ ψυχὴ καταφεύγει τότε ὅλη εἰς τὸ αἶσθημα τῆς ἀπελευθερώσεως· ἐξασθενηθεῖσα ὑπὸ τῶν βασάνων τοῦ σώματος δὲν ἔχει πλέον δύναμιν διὰ τὰ ἴδια

παθήματά της· δὲν τῇ μένει πλέον εἰμὴ ἀόριστος ἀνάμνησις ὡς προερχομένη ἀπὸ ὄνειρα καὶ παραδίδεται ἀπαθῶς εἰς τὸ κύμα τὸ ὁποῖον τὴν θωπεύει καὶ τὴν κυμαίνει. Νομίζει ὅτι χθὲς μόνον ἐγεννήθη καὶ ὅτι ἀρχίζει νέαν ζωὴν· περὶ αὐτῆς πάντα μειδιῶσι καὶ χαίρουσιν· ἀγάπη καὶ ἀγαθότης τὴν περιστοιχίζουσιν· ἡ συναίσθησις τῆς εὐδαιμονίας της ἀντανακλᾷ ἐπὶ ὅλων τῶν προσώπων. Εἰς τὴν ἀνάρρωσιν συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν· τῇ δίδονται τὰ πάντα καὶ οὐδὲν ἀπαιτεῖται ἀπ' αὐτῆς.

Ἡ Μαρία δὲν ἀπέφυγε τὴν εὐεργετικὴν αὐτὴν ἐπιρροήν· ἡ χαρὰ τῶν ὑπηρετῶν ὅτε ἐσώθη, ἡ εὐτυχία τοῦ πατρὸς της ἰδόντος αὐτὴν ἀναγεννωμένην κατέπεσαν ἐπὶ τῆς καρδίας της ὡς δρόσος σωτηρία. Ἄν καὶ ἡ μνήμη τοῦ Ὀκταβίου ἦτο πάντοτε παρούσα, δὲν ἦτο πλέον καὶ τόσῳ ζωηρὰ ὁ πυρετὸς φαίνεται εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν δριμύτητά της. Ἡ Μαρία εἶχεν ἤδη ἄλλας φροντίδας ἐκτὸς τῆς τοῦ νέου ἐκείνου, αἵτινες ὅμως ἦσαν ἀόριστοι, συγκεχυμένοι, ἀνομολόγητοι, ὅμοιοι πρὸς τὸν ἀόριστον ψιθυρισμὸν ὅστις ἀκούεται εἰς τὸν ἀέρα τὴν αὐγὴν. Ἐνίοτε, ἐνθυμουμένη τὴν διαγωγὴν τοῦ συζύγου της, καὶ ὅσα ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτῆς ἔμεινε ὥρας ὀλοκλήρους σκεπτομένη. Εὐχαριστεῖτο ἀναπολοῦσα ὅλας τὰς λεπτομερίας τῆς μεγάλης ἀφοσιώσεως τοῦ Γρανλιέ, ἀνεπύλει τὴν τρομερὰν νύκτα τοῦ γάμου της, ἔβλεπε τὸν σύζυγόν της ἀκούοντα αὐτὴν, καὶ ἐθαύμαζε τὸ εὐγενές αὐτοῦ πρόσωπον, τὸ ἀξιοπρεπὲς καὶ ἡσυχον ἠθὸς του, τὴν ὠραίαν καὶ ἀπλὴν συμπεριφορὰν του. Ἐξετάζουσα ἐτι βαθύτερον τὰς ἀναμνήσεις της, (διότι ἀκαταπαύστως καὶ μὴ θέλουσα ἐσυλλογίζετο τὸν Κ. δὲ Γρανλιέ) ἀνεθυμείτο τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὴν ἔλαβεν εἰς τοὺς βραχίονάς του, ὅτε ὁ ἵππος της ἀφηνίασεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ ἀνάμνησις αὕτη τὴν κατετάραττε. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἀπέσπα ἑαυτὴν ἀπὸ τὰς εἰκόνας ταύτας, λέγουσα ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον ἐπροσκολλᾶτο εἰς αὐτὰς, διότι εἶχεν ὀρκισθῆ νὰ μείνῃ πιστὴ εἰς τὸν λατρευόμενον νεκρὸν τὸν ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὸ στήθος της. Συχνότατα πρὸς τούτοις αἱ ἐπιπλήξεις τοῦ ἐξαδελφου της τὴν ἐβασάνιζον ἡμέραν καὶ νύκτα, διότι ἀνησυχεῖ διὰ τὴν τύχην τὴν ὁποῖαν εἶχε προδόσει καὶ ἐγκαταλείψει. Τί ἄρα γε νὰ ἐγένεν ὁ Ὀκτάβιος; ποῦ εὐρίσκετο; ὑπέφερεν ἄρα διὰ τὴν σκληρὰν ταύτην ἐγκατάλειψιν; μήπως ἡ ζωὴ του κατεστράφη διὰ παντός; Τοιαῦτα ἀναλογιζομένη ἡ ταλαίπωρος ἠσθάνετο τὴν κεφαλὴν της παραφρονουῦσαν καὶ τὴν καρδίαν της πάλλουσαν ὑπὸ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεώς της. Ἀλλ' ὅπωςδὴποτε οἱ συλλογισμοὶ οὗτοι δὲν τὴν ἠνόχλων ἀδιακόπως, διότι ἕνεκα τῆς ἀσθενείας δὲν ἦτο ὡς ἄλλοτε ζωηρὰ καὶ διὰ τοῦτο συνεχῶς κα-

τελαμβάνετο από είδος τι νάρκης, ἥτις μόλις τῇ ἐπέ-
τρεπε νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ ὑποφέρῃ. Πλὴν τί λέγω;
δὲν ἐσκέπτετο, δὲν ὑπέφερον ἤκουε μόνον ἀλλοφρο-
νοῦσα τὰ περίξ αὐτῆς λεγόμενα, παρευρίσκετο εἰς
τὴν ζωὴν ὡς σκιά, καὶ αὐταὶ ἦσαν αἱ γλυκύτεραί της
στιγμαί.

Ὁ δὲ Κ. δὲ Γρανλιέ τοσοῦτον καὶ μετὰ τοσούτης
γεννικιότητος ἐξεπλήρωσε τὸ χρέος τὸ ὁποῖον ἀνέ-
λαβεν, ὥστε ὁ Κ. δὲ Κερουάρ οὐδὲν ἐνόησεν ἐκ τῶν
διατρεξάντων. Ἐν τοσοῦτῳ, ἐνόσω ἡ Μαρία ἐπκνήρ-
χετο εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν υἰεῖαν, ὁ Κ. δὲ Γραν-
λιέ ἀπεμακρόνετο καὶ ἐφάνετο ἡμέρα τῇ ἡμέρα
ψυχρότερος καὶ μᾶλλον περιεσκεμμένος. Τὴν πρώτην
εἰσήρχετο εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του, ἔμενε
μετ' αὐτῆς ὀλίγας στιγμάς, διέταττε νὰ ἐτοιμάσῃσι
τὸν ἵππον του, ἀνεχώρει καὶ ἐπανήρχετο τὸ ἐσπέ-
ρας· ἐνίοτε μάλιστα ἔμενε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Ἡ
Μαρία δὲν ἐτόλμα οὔτε νὰ παραπονεθῆ οὔτε νὰ τὸν
ἐρωτήτῃ, καὶ ἀμφότεροι ἐνδομύχως ἐμέμφοντο ὁ εἰς
τοῦ ἄλλου τὴν ἀδιαφορίαν.

Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἐπκνέλαθε τὰς πολιτικὰς σχέ-
σεις, τὰς ὁποίας εἶχε διακόψει μῆνας τινὰς πρὸ τοῦ
γάμου του. Ἡ Βανδέα ἐταράττετο, καὶ ὑπῆρχον ἀ-
κόμη περιστάσεις ἐν' ἀποθάνῃ τις ἠρωϊκῶς. Ἦτο μὲν
παιγνίδιον, ἀλλ' εἰς τὸ παιγνίδιον τοῦτο ἐπαιζον τὸ
αἰμά των, διότι τὰ τέκνα ἤθελον νὰ μιμηθῶσι τοὺς
προγόνους των. Ὡπλίζοντο ἐν σιωπῇ, συνηθοίζοντο
μυστικῶς τὴν νύκτα, εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν ἢ εἰς
τοὺς μεμονωμένους πύργους. Ἐνίοτε δὲ ἐβλεπες ἵπ-
πότας διερχομένους, τρέχοντας τὰ ἄκρα τῶν δασῶν,
ἤκουες σφαιρας συριζούσας, αἵτινες ἦσαν οἱ τελευ-
ταῖοι ἀκροβολισμοὶ τῶν βασιλικῶν· παράδοξα πρόσ-
ωπα ἀνεφάνοντο αἴφνης ὀπισθεν τῶν σπάρτων. Ἐ-
μάχοντο καὶ ἀπέθνησκον κάλλιστα ὅπως γίνωσι γί-
γαντες, ἔλειπεν ἀπ' αὐτῶν μόνον ἡ πίστις τῶν πκ-
τέρων των· εἶχον φαντασίαν μᾶλλον ἢ πεποίθησιν,
ἦσαν ποιηταὶ μᾶλλον ἢ ἤρωες. Ἄλλως τε εἶναι τὸ
τελευταῖον ἵπποτικὸν κίνημα τὸ ὁποῖον ἀνεφάνῃ εἰς
τὴν Γαλλίαν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὸ κα-
τηγορώμεν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας νὰ τὸ σεβώμεθα.

Ὁ πύργος τοῦ Γρανλιέ, ὅστις ἦτο ἀκκτοίκτητος
ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ γάμου τῆς Κ. δὲ Κερουάρ, ἐγέ-
νετο ἐν τῶν κέντρων τῶν ἐνεργειῶν τῶν νομιμο-
φρόνων. Οἱ ἀρχηγοὶ συνηθοίζοντο ἐκεῖ πολλάκις
τῆς ἐβδομάδος καὶ συνεφώνουν πῶς νὰ μεταχειρι-
σθῶσι τὰς δυνάμεις των. Εἰς τὰς συνεδριάσεις ταύ-
τας, τῶν ὁποίων ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἦτο οὕτως εἰπαῖν
ἢ ψυχῇ, ἐδείκνυε τοιαύτην ἐξαψιν, ὥστε πολλάκις ἐ-
τρόμαζε τοὺς ἀδυνάτους καὶ ἔφερον εἰς ἀπορίαν τοὺς
ἐσχυροὺς. Πάντοτε ἦτο γνωστὸς διὰ τὸν ζῆλον καὶ
τὴν προθυμίαν του πρὸς τὸν πόλεμον, ἀλλ' οὐδέποτε
ἐφάνῃ ἐξημμένος καὶ τρομερὸς εἰς τοιοῦτον βαθμόν·

καὶ οἱ μᾶλλον ἀνυπόμονοι πολλάκις ἤνγκάσθησαν
νὰ τὸν ἀνγκιτίσωσιν. Ὅλοι ἠπόρουσαν πῶς πρὸ ὀλί-
γου μόνον νυμφευθεῖς με νέαν καὶ ὠραίαν γυναῖκα
ἐρριφοκινδύνει τόσω παρατόλμως εὐτυχίαν τὴν ὁ-
ποίαν δὲν εἶχεν ἀκόμη καιρὸν νὰ χαρῆ· ἀλλὰ τότε
αὐτὸς ἐμέμφετο τοὺς φίλους του διὰ τοὺς δισταχ-
μοὺς καὶ τὴν ἀδράνειάν των.

— Δὲν εἴσθε ἄνδρες, ἔλεγεν, ἀλλὰ παιδίκα παι-
ζοντα ἀφοσίωσιν καὶ πόλεμον. Σὰς ἐγοήτευσεν καὶ
σὰς πκρέσυρεν ἡ ποίησις τοῦ δράματος, τοῦτο μόνον
καὶ οὐδὲν ἄλλο. Τί περιμένετε διὰ νὰ ἐνεργήσετε; Τὴν
ὄραν αὐτὴν ἐν μόνον ὄν ὑπάρχει εἰς τὴν Βανδέαν καὶ
τὸ ὄν αὐτὸ εἶναι μία γυνή.

Δὲν εἴσθε ὡς οἱ γονεῖς σας, τὸ πολὺ πολὺ εἴσθε
ἄξιοι νὰ στιχουργήσετε τὰς μεγάλας πράξεις των·
ἐκαίνοι ἐκαμνεν τὰ ποιήματα καὶ σεῖς τὰ ψάλλετε.

Καὶ ταῦτα λέγων εἶχε τὴν φωνὴν ἔντονον, καὶ
πολλάκις οἱ λόγοι του πκρέσυραν τὴν συνέλευσιν.

Ὁ πύργος τοῦ Γρανλιέ ἦτο θυμασίως τοποθετη-
μένος ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἐστία ὄλων αὐτῶν τῶν
ταραχῶν. Καίμενος ἐν τῷ μέσῳ τῶν δασῶν περιε-
στοιχίζετο ὑπὸ βαθυτάτων φκράγγων· ἤρχοντο δὲ
ἐκεῖ διὰ νυκτὸς ἀπὸ ὄλα τὰ περίχωρα. Ἄλλοτε δὲ,
διὰ νὰ μὴ διεγείρωσιν ὑπόψιας συνηθοίζοντα εἰς
μεμονωμένῃν τινὰ ἐπκυλιν ἢ εἰς πιστὴν καὶ βεβκίαν
καλύβην.

Αἱ περιοδαὶ αὐταὶ καὶ αἱ ἐπιστροφαί, αἱ μυστι-
καὶ συνεντεύξεις, αἱ ὑπὸ κινδύνων περιστοιχιζόμεναι
διασκέψεις, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὄλαι ἐκαίνοι αἱ ποιητικαὶ
ἐτοιμασίαι ἤρεσκον παραδόξως εἰς τὰς νέας φαντα-
σίαι· χρεωστοῦμεν δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ θάνατος
οὐδόλως τοὺς ἐτρόμαζεν· ἦσαν ἠρωϊκὰ παιδία, τὰ
ὁποῖα αἱ μητέρες των ἐπέπληττον ὅτε ἐπέστρεφον!

Ὁ Κ. δὲ Κερουάρ ἠγνῶει τὰς συνεντεύξεις ταύτας,
καὶ ὁσάκις ἠρώτα τὸν Γρανλιέ διατί τόσον συχνὰ
ἦτο ἀπὸν, αὐτὸ ἀπεκρίνετο με τρόπον ὅστις δὲν
ἐνέπνεεν ἀνησυχίαν εἰς τὸν γέροντα. Ἀλλὰ δὲν ἦτο
ἐπίσης εὐκολὸν νὰ ἀπαντήσῃ καὶ τὴν Μαρίαν, ἥτις
ἀφ' ὅτου ἐγένεν ἐντελῶς ὑγιῆς ἔξει εἰς ἀδιάκοπον
ἀγωνίαν τοσοῦτον μᾶλλον σκληρὰν καὶ τοσοῦτον
μᾶλλον ὀδυνηρὰν, ὅσον εἰς οὐδένα ἐδύνατο νὰ τὴν
ἐκμυστηρευθῆ. Μυριάκις ἠθέλησε ν' ἀποταθῆ εἰς τὸν
σύζυγόν της, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν γεννικιότητα. Ὁ Κ.
δὲ Γρανλιέ δὲν μετεχειρίζετο πλέον τὴν σύζυγόν του
εἰμὴ με μείστην εὐγένειαν· καὶ ὅτε μὲν ὁ κόμης
δὲ Κερουάρ ἦτο παρὼν εἰς τὰς συνεντεύξεις των
ἐδεικνύετο περιποιητικὸς καὶ σχεδὸν τρυφερός, ἀλλ'
ἅμα ὡς ἔμενον μόνον ἀνελάμβανεν εὐθὺς τὴν φυσι-
κὴν του ψυχρότητα. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου τὸ
πρόσωπόν του ἐλαβεν ἦθος σκυθρωπὸν καὶ σχεδὸν ἄ-
γριον. Ἐνίοτε οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐλαμπον ἀγρίαν λάμ-
ψιν· ἐφάνετο ὅτι κατετήκετο ὑπὸ φλογερᾶς νόσου.

Ὅτε ἀπεμακρύνετο ἔφιππος καὶ τρέχων ἀπὸ τοῦ πύργου, ἡ Μαρία, στηριζομένη εἰς τὴν κιγκλίδαν τοῦ παρθύρου της τὸν ἠκολούθει ἐπὶ πολὺ διὰ τοῦ βλέμματος· ἀφοῦ δὲ ἐγένετο ἀφανὴς χωρὶς ποτὲ νὰ στρέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω τὸν ὀφθαλμὸν, ἐκάθητο στεναζουσα, ἐβουθίζετο εἰς λογισμοὺς καὶ ἀνελύετο εἰς δάκρυα. Τί εἶχε; καὶ αὐτὴ τὸ ἠγνόει. Διατί τὰ δάκρυα ἐκεῖνα; δὲν ἐσυλλογίζετο τὸν Ὀκτάβιον.

Εἶχε δὲ συνειθίσει νὰ μὴ κοιμᾶται πρὶν ἀκούσῃ τὸν Κ. δὲ Γρανλιέ ἐπανερχόμενον· ἂν δὲ δὲν ἐπληρῆτο διέμενε δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ὀρθία καὶ ἀγρυπνος· ἂν ἔμενε δύο νύκτας μακρὰν τοῦ πύργου, καὶ ἡ Μαρία ἔμενε δύο νύκτας ἄνευ ἀναπαύσεως. Εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι αἱ ἀπουσίαι τοῦ Κ. δὲ Γρανλιέ σπανίως διήρκουν πλέον τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν.

Ἄλλ' ἐσπέραν τινὰ ἀνεχώρησε περὶ τὸ σὺνηθες σκυθρωπότερος, τρεῖς δὲ ἡμέρας παρήλθον χωρὶς νὰ φανῇ. Περὶ τὰ τέλη τῆς τρίτης ἡ Κ. δὲ Γρανλιέ καταβληθεῖσα ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας καὶ τῆς ἀνησυχίας ἔπεσεν ἐνδεδυμένη ἐπὶ τῆς κλίνης της· σιδηρᾶ χεῖρ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς της, τὸ σῶμα ἐθριάμβευσε καὶ ἀπεκοιμήθη· ἐκοιμήθη πολλὴν ὥραν ὕπνον ἐλαφρὸν, πυρετώδη, τεταραγμένον. Περὶ δὲ τὸ μεσονύκτιον ἐξύπνησεν αἰφνιδίως καὶ ἔτρεξεν ὀρμητικῶς εἰς τὸ παράθυρον, τὸ ἤνοιξε νομίσασα ὅτι ἤκουσε πυροβολισμοὺς· τοὺς χρόνους ἐκείνους καὶ κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα δὲν ἦτο σπάνιον νὰ ἐξυπνήσῃ τις ἀπὸ τοιούτου κρότους. Ἡ Μαρία προσέβλεπε οὐδὲν ἤκουσε, τὰ πάντα ἦσαν ἤρεμα, καὶ ὅμως ἦτο βεβηχία ὅτι δὲν ἠπατήθη. Βεβηχιωθεῖσα δὲ ὅτι ὁ Κ. Γρανλιέ δὲν ἐπληρῆσεν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ παράθυρον, ἀποφασισμένη νὰ διέλθῃ ἐκεῖ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς. Σχεδὸν δὲ συγχρόνως ἤκουσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ πύργου βήματα ἵππου τρέχοντος καὶ μετ' ὀλίγον βάδισμα ἀνθρώπου ἀντήχησεν εἰς τὴν εἴσοδον. Ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ ἦτο ἠναγκασμένος νὰ διέλθῃ ἐνώπιον τοῦ δωματίου τῆς συζύγου του ὅπως φθάσῃ εἰς τὸ ἰδικόν του· ἡ Μαρία παρετήρησεν ὅτι τὸ βῆμά του δὲν ἦτο τόσο σταθερὸν ὅσον συνήθως, ἡ καρδία της ἐταράχθη ὑπὸ ἀπαισίου προαισθήματος καὶ δραμοῦσα εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου της, τὴν ἤνοιξε καὶ ἐσταμάτησε τὸν Κ. δὲ Γρανλιέ.

— Πῶς δὲν ἀναπαύεσαι, Μαρία; ἠρώτησεν ὁ νέος ἀπορῶν καὶ μετ' ἤθος γλυκεῖας ἐπιπληξέως.

Ἡ φωνὴ του ἦτο ἀδύνατος, ἠλλοιωμένη, σχεδὸν νεκρὰ, καὶ ἂν καὶ ἡ δίοδος ἦτο σκοτεινὴ, ἡ Μαρία διέκρινεν ὅτι μόλις ἐστηρίζετο εἰς τοὺς πόδας του.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνέκραξε, τί ἔχεις;

— Ἄφες με, σὲ παρακαλῶ, νὰ σὲ καληνυκτίσω, ἀπεκρίθη ὁ Γρανλιέ· εἶναι ἀργά, ἔχομεν καὶ οἱ δύο ἀνάγκην ἀναπαύσεως.

Ἡ Μαρία ὅμως σύρασε αὐτὸν βικίως εἰς τὸ δω-

μάτιόν της, ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, ἀπέβαλε τὸν μανδύαν ὅστις τὸν ἐκάλυπτε καταβεγγυμένον ὑπὸ τῆς βροχῆς· καὶ παρατηρήσασα μετ' ὀφθαλμοῦς αὐτὸν ὠπλισμένον καὶ καθημαγμένον.

— Εἶσαι πληγωμένος! ἀνέκραξε.

Καὶ εἶχε τῶντι πληγωθῆ ὑπὸ πυροβόλου εἰς τὸν ἀριστερὸν βραχίονα.

— Ἐπληγώθης, κύριε! ἐπανέλαβεν ἡ Μαρία.

— Μὴ κάμνης ταραχὴν, εἶπεν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ, ὠθήσας αὐτὴν μετ' ἡσυχίαν διὰ τῆς δεξιᾶς· δὲν εἶναι τίποτε, ἡ σφαῖρα διέσχισε μόνον τὸ κρέας· θὰ τρέξῃ ὀλίγον αἶμα καὶ τίποτε περιπλέον. Λυποῦμαι πολὺ διότι ἐτάραξα τὸν ὕπνον σου, δὲν ἀξίζε τὸν κόπον.

— Ἄφες με νὰ ἰδῶ, ἄφες με νὰ σὲ περιποιηθῶ, εἶπεν ἡ Μαρία ἱκατευτικῶς· εἶναι χρέος μου, — ἴσως καὶ δικαίωμα μου, προσέθηκε δισταζουσα.

— Λησμοναῖς, Μαρία, ὅτι δὲν εἶναι οὔτε δικαίωμα σου οὔτε χρέος σου. Ἄλλως τε, σὲ τὸ ἐπαναλέγω, δὲν εἶναι τίποτε, καὶ αὔριον κανεὶς δὲν θὰ ἰδῇ τὸ τσουγκράνισμα.

— Δὲν εἶναι τίποτε, δὲν εἶναι τίποτε! ἐψιθύρουν ἡ νέα μετ' ἡσυχίαν πάλλουςαν. Δὲν εἶναι λοιπὸν τίποτε τὸ νὰ ἐκθέτῃς τὴν ζωὴν σου;

— Λησμονεῖς πάλιν, ἀπεκρίθη ὁ Γρανλιέ, ὅτι δὲν ἔχω χρέος εἰς κανένα; Ἐγὼ πρέπει νὰ σὲ ἀνεθυμίσω ὅτι εἶμαι ἐλεύθερος καὶ ὅτι ἡ ζωὴ μου δὲν ἐνδιαφέρει κανένα;

— Ἄ! κύριε! ἀνεφώνησεν ἡ Μαρία.

— Ἄν θέλῃς θὰ σταματήσωμεν ἐδῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Κ. δὲ Γρανλιέ μετ' ἤθος σκυθρωπόν. Σὲ ὑπεσχέθην νὰ μὴ ἀναφέρω ποτὲ τὸ παρελθὸν καὶ δὲν παρέβην τὴν ὑπόσχεσίν μου. Εὐχομαι ἀπὸ καρδίας νὰ μὴ γίνῃ πλέον λόγος περὶ τούτου μετὰξὺ μας. Δός με τὴν ἄδειαν ν' ἀποσυρθῶ καὶ πίστευε ὅτι εἴτε παρῶν, εἴτε ἀπῶν φροντίζω πάντοτε μόνον περὶ τῆς εὐτυχίας σου· ἂν ἀποτύχω, βεβηχίως εἶμαι κητηραμένος, καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν πρέπει νὰ με μεμφθῇ δι' αὐτό.

— Εἶσαι σκληρὸς, εἶπεν ἡ Μαρία.

— Σκληρὸς! . . . δὲν τὸ πιστεύεις, Μαρία, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος μειδιάσας· ὄχι, ἐπανέλαβε καὶ πάλιν, δὲν τὸ πιστεύεις. . .

— Ναί, ναί, εἶσαι σκληρὸς, ὑπέλαβεν ἡ σύζυγός του, εἶσαι ἀσπλαγχνός. Ἡσύχασε, σὲ ἐννοῶ, σκέπτεσαι τρομερὰν ἐκδίκησιν· τὴν γνωρίζω τόρα πλέον τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν με προετοιμάζεις . . . καὶ, σὲ τὸ λέγω! μετὰ προξενεῖ φρίκην!

— Δὲν ἤξεύρεις τίποτε, δὲν ἐννοεῖς τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ νέος ἀταράχως. Δὲν ἔχω κατὰ νοῦν ἐκδίκησιν, δὲν ἔχω λόγον διὰ νὰ ἐκδικηθῶ. Καθησύχασε, Μαρία, δὲν εἶμαι οὔτε σκληρὸς, οὔτε ἀσπλαγχνός.

καὶ διὰ τὸ σὲ τὸ ἀποδείξω, ἰδοὺ, πρὸ πολλοῦ ἔχω γράμμα νὰ σ' ἐγχειρίσω. . . Ἦργησα πολὺ νὰ σὲ τὸ δώσω, ἀλλὰ ἦσο ἀδύνατος, ἀσθενής καὶ ἐφοβήθην μήπως συγκινηθῆς ἐπικινδύνως. Θὰ μὲ συγχωρήσῃς διότι ἐπερίμενα τόσον; Τὸ ἕκαστα μόνον διὰ τὴν ὑγείαν σου. Νομίζω ὅτι τόρα πλέον εἶσαι ἀρκετὰ καλὰ ὥστε νὰ ἠμπορῆς εἰς τὸ μέλλον νὰ φροντίζῃς ἀκινδύνως περὶ τῆς ἀλληλογραφίας σου. Λάβε τοῦτο τὸ γράμμα· δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι τὴν σφραγιδαύτου ἐθεώρησα ἱερὰν.

Ἐνῶ δὲ ἔλεγε ταῦτα ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἐπιστολήν, τὴν ἑποῖαν ἀνέσυρεν ἀπὸ τὸ θυλάκιον τοῦ ἐνδύματός του.

— Κύριε δὲ Γρανλιέ, σὲ παρακαλῶ νὰ τὴν ἀναγνώσῃς, ἀνέκραξεν ἡ Μαρία ἀρνούμενη νὰ λάβῃ αὐτήν.

Ἀλλ' αὐτὸς ἀφείξεν τὴν ἐπιστολήν ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ τῆς ἐστίας καὶ χειρετίσας σιωπηλῶς τὴν σύζυγόν του ἐξῆλθεν.

Ἡ Μαρία ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, τὴν κεφαλὴν κρύπτουσα μεταξὺ τῶν χειρῶν τῆς, καὶ τὴν καρδίαν ἔχουσα βυθισμένην εἰς πικροὺς συλλογισμοὺς. Τέλος πλησιάσασα εἰς τὴν ἐστίαν ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ εἶδεν ὅτι ἔφερε γραμματόσημον τῶν Παρισίων.

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο τοῦ Ὀκταβίου.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΑΝΔΑΛΙΟΥ.

Ὁ ἀρχαιολόγος ὁ καταφρονῶν καὶ κύνωνος καὶ ψύχους ὅπως ἐν τῇ παρά τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου ἀρούρα ἀνεύρη λαβὴν ἐνεπιγράφων ἀμφορέως ἐξ ἧς τὸ ὄνομα ἀρχαίου τινὸς Χαλιώτου ἢ τὸ τῆς δεσποίνης τῆς λαγῆνου μανθάνει, φαντάσθητι, ἀναγνώστα, ὑφ' ὁποίας καὶ ὁπόσῃς χαρᾶς θέλει σκιρτήσῃς ἂν ποτε ἐκ τοιοῦτου ἐνεπιγράφου ὡτὸς μάθη ὅτι δι' αὐτοῦ ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῆς θεραπεινίδος τῆς Ἀσπασίας ἡ κομψὴ τῆς δεσποίνης αὐτῆς στάμνος, ἐξ ἧς ὕδωρ ἰλίσσειον εἰς ἀργυρότευκτον δέπας χέουσα ἔπινεν ἢ τοῦ περικλεοῦ τῶν Ἀθηνῶν κυρίου κυρία.

Ὁ Ἄγγλος τί δὲν ἤθελε θάπανῆσαι πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ εὐρήματος, ἂν ποτε ἀνεκαλύπτετο ἐν κάψυλλῳ μετ' ἐπιταφίου σημειώσεως ἢ μυία ἢ ἐπὶ τῆς ρινὸς τοῦ Θεμιστοκλέους καθήσασα, καθ' ἣν στιγμὴν κατεναυμάχει τοὺς Πέρσας μεταξὺ Σαλαμῖνος καὶ Θριασίου πεδίου, καὶ ἐμποδίσασα αὐτὸν διὰ τῆς ἐρεσχηλίας νὰ συλλάβῃ ζώσαν τὴν καλὴν ἑμα καὶ ἀνδρείαν Ἀρτεμισίαν, πρὸς μεγίστην χαρὰν τῆς ζηλοτύπου δεσποίνης Θεμιστοκλέους.

Ὁ σχολαστικὸς εἶδες ὁπόσον ἐντροπῆ ὅταν ἀνεύρη ἀπολωλὸς τι καὶ, ἢ καταδείξῃ ἀνορθογραφούντα ἕτερον τινα συνάδελφον;

Τὸ μέγεθος τῆς ἀγαλλιάσεως τοῦ ἀρχαιολόγου, ἢ πλημμύρα τῆς χαρᾶς τοῦ Ἄγγλου καὶ ὁ θρίαμβος τοῦ σχολαστικοῦ οὐδὲν εἰσι παραβαλλόμενα πρὸς τὴν ἡδονὴν ἢ ἠσθάνθη ὅτε ἐπίσθην ὅτι δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ ἀνακαλύψω τι. Τοσοῦτω δὲ μείζονα αἰσθάνομαι νῦν τὴν ἡδονὴν, ἀναγνώστα μου, καθ' ὅσον οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἀμφιβάλλω ὅτι, ὡς ἄνθρωπος λογικώτατος, τὸ μέγεθος τῆς ἀνακαλύψεως ὑπολογίζεις κατὰ λόγον ἀντίστροφον τοῦ μεγέθους τοῦ ἀνακαλυπτομένου. Ἰσὴν ἀξίαν ἔχει ὁ Κολόμβος ὅστις ἀνεκάλυψεν ὀλόκληρον ἠπειρον, τὴν Ἀμερικὴν, πρᾶγμα καταφανές ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους, καὶ ἴσῃν ὁ μεταξὺ ἀχύρων ψύλλων εὐρίσκων ἢ ἐν σχισμαδί βελόνῃ;

Ὁ δικανικὸς οὗτος καὶ σοφὸς πρόλογος σὲ ἔπεισε βεβαίως, ἀναγνώστα, ὅτι ἡ ἀνακάλυψίς μου εἶναι μεγάλη· ἐπομένως περιττὸν πλέον νὰ κρύψω ὅτι τὸ τεχνητόμενον μῦς. Δυστυχῶς, μετὰ τὴν σύλληψιν τῆς ιδέας, πρᾶξιν ὕλως αὐτόματον, ὅσον καὶ ἡ τῆς Ἀθηνᾶς σύλληψις ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Διὸς, τοσοῦτον κύξησαν αἱ ὠδίνες, ὥστε ἐγὼ αὐτὸς, ὁ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ χαρᾶς περιλαμπόμενος, γονυπετῆς ἤθελον ἱκετεύσει τὸν Ἡφαιστον οὐχὶ ν' ἀνοιξῇ διὰ πελέκους δίοδον εἰς τὸ τεχνητόμενον, ἀλλὰ διὰ σφύρας μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν κακῶν γενέτειραν κεφαλὴν μου νὰ συντρίψῃ· ἀλλ' ὁ μὲν Ἡφαιστος ὑποσκάζων τρέχει κατόπιν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπερβάσσης μετὰ τοῦ Ἄρεως τὰ ὄρια τοῦ Ὀλύμπου, εἰς ἐμὲ δὲ ἄλλη θεραπεία οὐδεμίαν μένει πλὴν τῆς εἰς φῶς παραγωγῆς τοῦ τυράννου, ὃν θέλω φροντίσει νὰ περιτυλίξω ἐν σπαργάνοις περιφράσεων, καθιστὰς αὐτὸν ἀκίνδυνον καὶ εἰς Ἀγγλίδος γράκις τὰ ὦτα.

Παρετήρησις βεβαίως πλέον ἢ ἔπαξ παρ' ὅλον τὸν βίον, — ἂν διερχόμενος τὰς ὁδοὺς τοῦ χωρίου καὶ τῆς πόλεως σου συνειθίζεις νὰ ρίπτῃς ἀδιάκριτον βλέμμα διὰ τῆς ἀνεωγμένης πύλης εἰς τὰς αὐλὰς ἢ διὰ τοῦ ἀναπεπταμένου παραθύρου εἰς τὰ δωμάτια, — τὸ αὐθόρμητον ἐκεῖνο καὶ ἀφελὲς κίνημα τῆς ἑλληνίδος μητρὸς ὁσάκις θέλει νὰ τιμωρήσῃ τὸ ζῶπρον, ταραχοποιὸν ἢ φαντασιόκοπον αὐτῆς παιδίον, τὸ κίνημα ἐκεῖνο, λέγω, δι' οὗ τὸ ἀριστερὸν τῆς μητρὸς σανάλιον, μεταβαίνον ἀστραπηδὸν εἰς τὴν δεξιάν αὐτῆς χεῖρα, ἐπιπίπτει ἐπανειλημμένως μετὰ ταχύτητος οὗ τῆς τυχοῦσης ἐπὶ τῶν ἐξεχόντων τοῦ παιδίου κτημάτων. Καὶ ἀγνοῶ μὲν ἂν ἡ χάρις καὶ ἡ ἀφέλεια τοῦ κινήματος τούτου συγκινῇ πάντοτε καὶ σὲ ὅσον καὶ ἐμὲ, ὅταν βλέπω αὐτὸ, βεβαίω ὅμως ὅτι οὐδέποτε ἢ ἀσήμαντος αὕτη καὶ ταπεινὴ πρᾶξις ἐγέννησε διὰ τῆς κεφαλῆς σου τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν ἣν θέλεις ἀκούσει.